

ماده ۴۶۹

"دادگاه نمی تواند اشخاص زیر را به سمت داور معین نماید مگر با تراضی طرفین :

- ۱- کسانی که سن آنان کمتر از بیست و پنج سال تمام باشد.
- ۲- کسانی که در دعوا ذی نفع باشند.
- ۳- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا قرابت سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم داشته باشند.
- ۴- کسانی که قیم یا کفیل یا وکیل یا مباشر امور یکی از اصحاب دعوا می باشند یا یکی از اصحاب دعوا مباشر امور آنان باشد.
- ۵- کسانی که خود یا همسرانشان وارث یکی از اصحاب دعوا باشند.
- ۶- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا یا با اشخاصی که قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم با یکی از اصحاب دعوا دارند، در گذشته یا حال دادرسی کیفری داشته باشند.
- ۷- کسانی که خود یا همسرانشان و یا یکی از اقربای سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم او با یکی از اصحاب دعوا یا زوجه و یا یکی از اقربای نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم او دادرسی مدنی دارند.
- ۸- کارمندان دولت در حوزه ماموریت آنان."

۱۳۹۸/۰۳/۱۲

۷/۹۷/۲۴۶۰

شماره پرونده: ۱۳۹-۹۷-۲۴۶۰ ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

اولاً واژه «کارمندان» مذکور در بند ۸ ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی در معنای اعم آن به کار رفته است. زیرا فلسفه وضع این قسمت که جلوگیری از عواقب احتمالی ناشی از ارجاع امر داوری به کارمندان دولت است، شامل همه کارکنان دولت (در معنای اعم آن) از جمله شوراهای حل اختلاف می‌شود و از این جهت کارمند به معنای مصطلح خصوصیتی ندارد.

ثانیاً گرچه شوراهای حل اختلاف با عنایت به ماده ۴۷۷ قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲ مرجع قضایی است اما «محکمه قضایی» نمی‌باشد، بنابراین اعضا و کارکنان شورای حل اختلاف از شمول ماده ۴۷۰ قانون آیین دادرسی در امور مدنی خارج اند.

ثالثاً مقصود از عبارت «حوزه مأموریت» مذکور در بند ۸ ماده ۴۶۹ صدرالذکر حوزه جغرافیایی محل خدمت کارمندان دولت است. بنابراین پذیرش داوری در خارج از شهرستان محل خدمت از سوی کارمندان مشمول بند ۸ ماده ۴۶۹ یادشده بلامانع است.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

پاسخ سوال ۲ مربوط به ماده ۴۶۹ می باشد.

۹۷/۳/۳۰

۷/۹۷/۶۷۲

ح ۲۳۷۸-۱۳۹-۹۶

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره سیارر ۱ مورخ ۹۶/۱۱/۱۸ به شماره ثبت وارده ۳۱۰۱ مورخ ۹۶/۱۲/۶ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد.
مورد توجه دادگاه قرار خواهد گرفت.

۲-الف) «اصطلاح حوزه مأموریت» که مقنن در بند ۸ ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی برای کارمندان به کار برده است، به ویژه با توجه به سابقه تقنینی موضوع (بند ۷ ماده ۴۶۵ قانون آیین دادرسی مدنی ۱۳۱۸) مشابه اصطلاح «حوزه قضائی» است که برای قضات به کار می رود و بنابر این ناظر به حوزه جغرافیایی مأموریت ایشان است. به کار رفتن «حوزه مأموریت» در ماده ۱۰۰۱ قانون مدنی در همین معنا مؤید این استنباط است.

ب) با توجه به پاسخ سؤال الف «حوزه مأموریت» کارمندان دولت بر اساس تقسیمات کشوری تعیین می شود. بدیهی است حوزه مأموریت کارمندان دولت ممکن است محدود به یک بخش یا شهرستان یا استان باشد و برخی کارمندان نیز حوزه مأموریت آنان کشوری است و هر یک با توجه به حوزه مأموریت خود مشمول ممنوعیت مذکور در بند ۸ ماده ۴۶۹ صدرالذکر می باشند. ضمناً کارمندان اعم است از رسمی، پیمانی و قراردادی.

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

پاسخ ۲ سوال مربوط به ماده ۴۶۹ می باشد

۹۷/۳/۲۷

۷/۹۷/۵۹۸

شماره پرونده: ۲۳۷۷-۱۳۹-۹۶ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره سیار ۱ مورخ ۹۶/۱۱/۱۸ به شماره ثبت وارده ۳۰۹۹ مورخ ۹۶/۱۲/۶ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد:

۲- انتخاب اعضاء هیأت مدیره یا مدیرعامل شرکت که یکی از اطراف منازعه است با تراضی طرفین به عنوان داور با توجه به ملاک صدر ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی و اینکه شخصیت حقوقی شرکت مستقل از مدیران آن است، فاقد منع قانونی است. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیرکل حقوقی قوه قضائیه

۱۳۹۷/۱۱/۰۹

۷/۹۷/۹۱۵

شماره پرونده ۹۱۵-۱۲۷-۹۷ح

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۹۷۱۰۱۱۲۱۶۹۶۰۰۲۹۹ مورخ ۹۷/۰۳/۲۳ به شماره ثبت وارده ۹۱۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۴/۱۰ نظریه مشورتی کمیسیون آیین دادرسی مدنی این اداره کل به شرح زیر اعلام می‌گردد:

اولاً: با توجه به صدر ماده ۴۶۹ قانون آیین دادرسی در امور مدنی و بند ششم همان ماده انتخاب شخصی که دادرسی کیفری با یکی از طرفین دعوا دارد، به عنوان داور، با تراضی طرفین بلامانع است و در صورت حدوث دعوی کیفری بعد از تعیین داور، طرف دعوی کیفری می‌تواند طبق ماده ۴۷۱ یادشده داور را رد کند و سکوت او می‌تواند به معنای قبول ضمنی داور باشد. علی‌ای‌حال، رسیدگی و صدور رأی توسط داور علی‌رغم اعلام رد می‌تواند از مصادیق بند ۶ ماده ۴۸۹ قانون مذکور باشد.

ثانیاً: با توجه به اینکه ماده ۴۹۰ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی برای اعتراض و دعوی بطلان رأی داوری، مهلت تعیین و ماده ۴۹۲ این قانون اعتراض و درخواست ابطال خارج از مهلت را نپذیرفته است، لذا چنانچه اعتراض و درخواست ابطال رأی داوری، خارج از مهلت تقدیم گردد، دادگاه نمی‌تواند به موضوع رسیدگی و رأی داور را باطل کند و باید قرار رد درخواست صادر نماید اما با توجه به صدر ماده ۴۸۹ همان قانون، رأی داور در صورتی که مشتمل بر یکی از موارد مذکور در این ماده باشد، باطل است و قابلیت اجرایی ندارد. بنابراین هرگاه از سوی یکی از طرفین، درخواست اجرای رأی داور شود، دادگاه مکلف است رأی داور را از جهات مذکور در ماده یاد شده، بررسی کند و اگر طرف دیگر مدعی بطلان رأی داور باشد، چون بررسی رأی داور قبل از صدور دستور اجرا، تکلیف دادگاه می‌باشد، تذکر یکی از طرفین نیز مورد توجه دادگاه قرار خواهد گرفت. /ت

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیرکل حقوقی قوه قضائیه

مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران

۹۳/۵/۱۲

۷/۹۳/۱۱۰۹

شماره پرونده: ۶۷۸-۱۳۹-۹۳

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه

بازگشت به استعلام شماره ۳-۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۴/۷ نظریه مشورتی این اداره کل به شرح زیر اعلام می گردد:

ممنوعیت موضوع ماده ۴۶۹ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی راجع به تعیین داور توسط دادگاه می-باشد. طرفین اختلاف در فرض استعلام می توانند، هر یک از بستگان خود از هر درجه و طبقه ای را در صورت داشتن اهلیت به عنوان داور اختصاصی تعیین نمایند. /ب

دکتر محمد علی شاه حیدری پور

مدیر کل حقوقی قوه قضائیه